

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Posuzování dočasné pracovní neschopnosti

Lékař může ukončit pracovní neschopnost občana nejen s ohledem na zlepšený zdravotní stav, ale také ze sankčních důvodů, a to tehdy, jestliže se pojištěnec bez vážného důvodu nedostaví k lékařskému ošetření v den, který lékař určil.

Právní úpravu posuzování dočasné pracovní neschopnosti pro účely sociální zabezpečení obsahuje vyhláška č. [31/1993](#) Sb., v platném znění.

Dočasnou pracovní neschopnost (čili krátkodobý stav poruchy zdraví, která je způsobena nemocí nebo úrazem a jejímž následkem je dočasná neschopnost člověka pracovat) posuzuje pouze ošetřující lékař, popřípadě lékař okresní (Pražské) správy sociálního (nemocenského) zabezpečení. Ošetřující lékař uzná občana práce neschopným, jestliže vyšetřením zjistí, že mu jeho zdravotní stav pro nemoc nebo úraz nedovoluje vykonávat dosavadní zaměstnání. Dále uzná občana práce neschopným, pokud byl tento občan přijat do ústavní péče ve zdravotnickém zařízení nebo mu byla na náklady zdravotního pojištění poskytnuta komplexní (tedy zdravotní pojišťovnou plně hrazená) lázeňská péče, a to na celou dobu léčení, rovněž uzná práce neschopným občana, který byl jako průvodce přijat s nezletilým dítětem do ústavní péče, a také uchazeče o zaměstnání, jestliže pro zdravotní stav není schopen plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání nebo není schopen výkonu práce v rámci vhodného zaměstnání zprostředkovaného příslušným úřadem práce a též občana, který nemůže vykonávat dosavadní zaměstnání, nebo plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání pro poškození nebo ztrátu ortopedické pomůcky, a to po dobu nezbytně nutnou k její opravě nebo opatření pomůcky nové. Lékař uzná v souvislosti s těhotenstvím a porodem práce neschopnou i ženu, která nemá nárok na peněžitou pomoc v mateřství, a to od počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu. Pracovní neschopnost začíná až dnem, kdy ji lékař zjistil. Má-li občan v tento den směnu již odpracovanou, pracovní neschopnost začíná následujícím kalendářním dnem. Při uznávání pracovní neschopnosti zásadně platí, že lékař ji uznává do budoucna, pouze v odůvodněných případech, zejména tehdy nebyl-li lékař včas k dosažení, může lékař uznat občana práce neschopným dřívějším dnem (tedy zpětně), nejvýše však 3 kalendářní dny přede dnem, v němž pracovní neschopnost zjistil. Za delší období tak může učinit jen po předchozím písemném souhlasu lékaře okresní správy sociálního zabezpečení. Dokladem o pracovní neschopnosti je tzv. neschopenka, na které lékař potvrzuje pracovní neschopnost. Předepsaný tiskopis neschopenky má 4 části, a to legitimaci práce neschopného občana, hlášení organizaci (resp. tzv. malé organizaci) popř. příslušnému úřadu práce o počátku pracovní neschopnosti, hlášení organizaci o ukončení pracovní neschopnosti a hlášení příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Doklad o pracovní neschopnosti je určen pro uplatnění nároku na nemocenské, pro evidenci práce neschopných občanů a pro omluvení nepřítomnosti v zaměstnání. Lékař dále na neschopence vyznačuje např. den příštího lékařského ošetření a rozsah a dobu vycházek práce neschopného občana. Na předepsaném tiskopisu (tzv. lístku na peníze) lékař potvrzuje trvání pracovní neschopnosti pro účely další výplaty nemocenského. Neuzná-li lékař po vyšetření občana práce neschopným a ten přesto na uznání pracovní neschopnosti trvá, může občan podat do 3 dnů návrh na přezkoumání vedoucímu zdravotnického zařízení a ten o něm rozhodne. Pokud vedoucí zdravotnického zařízení návrhu nevyhoví, postoupí návrh jako odvolání do 5 dnů k rozhodnutí správnímú úřadu, který vydal rozhodnutí o registraci tohoto zdravotnického zařízení nebo je zřizovatelem tohoto zdravotnického zařízení, tedy ministerstvu zdravotnictví nebo krajskému úřadu.

Lékař může ukončit pracovní neschopnost občana nejen s ohledem na zlepšený zdravotní stav, ale také ze sankčních důvodů, a to tehdy, jestliže se pojištěnec bez vážného důvodu nedostaví k lékařskému ošetření v den, který lékař určil.

Lékař ukončí pracovní neschopnost občana, jestliže vyšetřením zjistí, že mu jeho zdravotní stav umožňuje vykonávat dosavadní zaměstnání, při propuštění občana, který byl jako průvodce přijat s nezletilým dítětem do ústavní péče, ze zdravotnického zařízení, uchazeče o zaměstnání, jestliže mu jeho zdravotní stav umožňuje plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání nebo je schopen vykonávat práci v rámci vhodného zaměstnání zprostředkovaného příslušným úřadem práce, občana, který po opravě nebo opatření nové ortopedické pomůcky může vykonávat dosavadní zaměstnání, plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání nebo je schopen vykonávat práci v rámci vhodného zaměstnání zprostředkovaného příslušným úřadem práce. Lékař ukončuje občanovu pracovní neschopnost rovněž při skončení komplexní lázeňské péče (pokud však trvají důvody pracovní neschopnosti i po ukončení komplexní lázeňské péče, lázeňský lékař zaznamená ukončení pobytu v legitimaci práce neschopného občana, který je povinen se hlásit do 3 kalendářních dnů u svého ošetřujícího lékaře). Dále lékař ukončí pracovní neschopnost ženy k počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, jestliže má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, pokud tato žena nastoupila mateřskou dovolenou dříve, a dále ženy, která nemá nárok na peněžitou pomoc v mateřství a je práce neschopna v souvislosti s těhotenstvím a porodem, uplynutím šestého týdne po porodu, pokud není žena nadále práce neschopna z jiných důvodů, než je souvislost s těhotenstvím a porodem. Lékař rovněž ukončí rovněž pracovní neschopnost, jestliže se občan bez vážných důvodů nedostaví k lékařskému ošetření v den určený lékařem. (Jestliže se občan nemohl k lékařskému ošetření dostavit z vážných důvodů a důvody pracovní neschopnosti dále trvají, lékař uzná pracovní neschopnost dodatečně.) Lékař vyznačí ukončení pracovní neschopnosti v legitimaci, v hlášení organizaci (resp. tzv. malé organizaci), popřípadě příslušnému úřadu práce. Nesouhlasí-li občan s ukončením pracovní neschopnosti lékařem, může občan podat návrh na přezkoumání vedoucímu zdravotnického zařízení a ten o něm rozhodne. Pokud vedoucí zdravotnického zařízení nevyhoví návrhu, postupuje se stejně jako v případě občanova návrhu proti neuznání pracovní neschopnosti.

Dočasná pracovní neschopnost nemůže trvat neomezeně dlouho, nýbrž zásadně maximálně 1 rok, v opačném případě už jde o dlouhodobou resp. trvalou pracovní neschopnost čili plnou nebo částečnou invaliditu. Dočasná pracovní neschopnost (a podpůrná doba pro poskytování nemocenského) však může být delší jednoho roku, jestliže je možno na základě vyjádření okresní správy sociálního zabezpečení očekávat, že zaměstnanec v krátké době nabude pracovní schopnosti; takto je však možno prodloužit pracovní neschopnost nejdéle o 1 rok.

(U práce neschopného občana, který má nárok na nemocenské a u něhož podle rozhodnutí příslušné okresní správy sociálního zabezpečení pracovní neschopnost přešla v plnou invaliditu, se pracovní neschopnost ukončuje posledním dnem nároku na nemocenské. U práce neschopného občana, jenž byl uznán jako částečně invalidní, se pracovní neschopnost ukončuje posledním dnem nároku na nemocenské, pokud pracovní schopnost nebyla obnovena již dříve. U práce neschopného občana, který nemá nárok na nemocenské, se pracovní neschopnost ukončuje dnem, kdy jej okresní správa sociálního zabezpečení uznala plně invalidním nebo částečně invalidním.)

V situaci, kdy je občan uznán práce neschopným v následujícím kalendářním dni po ukončení pracovní neschopnosti z důvodů zhoršení zdravotního stavu nebo nové nemoci, posuzuje se tato pracovní neschopnost jako pokračování předchozí pracovní neschopnosti.

Richard W. FETTER
(autor je právník)

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)